

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A Büntető Törvénykönyv és a büntetőeljárás törvény 2021. évi módosításai

Szerző:

Dr. Kovács Gyula

Budapest, 2022. március 13.

I. Bevezetés

Megszokottá vált, hogy *hazánkban a jogalkotó szinte soha nem pihen*: a kerek szünet nélkül forognak, özönlik ránk a jogszabályáradat, és se szeri, se száma a közjogi szervezetszabályozó eszközöknek (ez utóbbi korábban: állami irányítás egyéb jogi eszközei¹ megnevezéssel volt ismert).

A Wolters Kluwer Hungary Kft. Jogtárának adatai szerint, 2021. január 1-je és december 31-e között összesen 1517 új jogszabály (törvény, kormány-, miniszteri vagy egyéb rendelet) jelent meg, amely további, számszerűleg jelentős növekedés az előző évek jogalkotásához képest, és 11%-kal meghaladta a tavalyi, 1367-es csúcst (2019-ben 912; 2018-ban 849; 2017-ben 1192; 2016-ban 1235, 2015-ben kereken 1300 jogszabály született).

Ez a rekordmennyiségű törvény és rendelet összesen 13.012 oldalnyi Magyar Közlönyben volt olvasható, amely a még korábbi évekhez viszonyítva alacsonynak mondható; 2020-ban 11.824 oldal, míg a 2019-es évben 11.062 oldalnyi terjedelmű Magyar Közlöny jelent meg. Összehasonlításképpen: 2018-ban 37.624 oldalnyi, 2017-ben 40.004 oldalnyi Magyar Közlöny látott napvilágot (a 2016-os pedig a 2017-es duplája, 86.578 oldal volt).²

Ne feledkezzünk meg a Hivatalos Értesítőről (HE) sem, amely 2021-ben 66 számban, 6136 oldal terjedelemben jelent meg (2020-ban 73 számban, 7312 oldalon volt olvasható). Ez mindösszesen 19.238 oldalnyi joganyag.³ (Megjegyzendő, hogy 2021-ben 246, 2020-ban 298 Magyar Közlönyt adtak ki.)

A 2021-es év utolsó néhány napjában felgyorsult a jogalkotási tempó, annak ellenére, hogy december 31-én már nem hirdettek ki Magyar Közlönyt. A két ünnep közötti időszakban, az év utolsó öt munkanapján (december 27-től 31-ig) 5 Magyar Közlöny jelent meg, összesen 939 oldal terjedelemben (2020-ban az utolsó 5 nap terméke 957 oldal volt). Ha jól számolok, akkor az éves közlönytermés 7%-a erre a pár napra esett. Tekintettel arra, hogy a december 27-i Magyar Közlöny 22 óra 34 perckor jelent meg a Magyar Közlöny internetes oldalán, így amennyiben az év utolsó közlönyeinek anyagait újévig végig szerettük volna olvasni, akkor naponta 235 oldalt kellett volna teljesítenünk. Az esetben, ha napi 8 óra alvással számolunk, akkor ez minden ébren töltött órában 14,7 oldalnyi jogszabályszöveg elolvasását jelentette volna.⁴ Megjegyzendő, hogy az év utolsó öt napjában a Hivatalos Értesítő 3 száma 835 oldalon jelent meg, ami a 14,7-es kvótában nincs beleszámolva (így a HÉ-vel együtt a napi penzum közel a kétszerese lett volna).

¹ Lásd a jogalkotásról szóló - 2010. december 30-ig hatályban volt - 1987. évi XI. törvény (régi Jat.) 46-56. §-ának rendelkezéseit.

² Forrás: <https://www.wolterskluwer.com/hu-hu/expert-insights/jogszabalyalkotas-2021-osszefoglalo> (2022. január 30.).

³ Forrás: <https://magyarkozlony.hu/> (2022. január 30.).

⁴ Forrás: <https://jogaszvilag.hu/szakma/2021-et-is-a-rendeleti-szabalyozas-tulsulya-jellemezte-es-a-sok-de-rovidebb-jogszabalyok-uraltak/> (2022. január 30.).

Nem melleleg (és nem szokatlanul), ezen az utolsó néhány napon összesen 259 joganyag (jogsabály és közjogi szervezetsabályozó eszköz) módosítását és 58 joganyag hatályon kívül helyezését rendelte el a jogalkotó.

Néhány kiemelt kategóriát vizsgáljunk meg részletesebben.

Az Országgyűlés tavaly (2021-ben) 151 törvényt alkotott; ez a szám 2020-ben 179 volt, ami simán betudható a koronavírus (Covid19) miatt elrendelt veszélyhelyzetnek, amelynek egyik 'következménye' az úgynevezett 'rendeleti kormányzás' volt.

A Kormány ebből eredően nem fogta vissza magát. *A Kabinet 2021-ben 832 rendeletet hozott; pontosan 100 rendelettel többet, mint 2020-ban (viszonyítási alapként: 2019-ben, az utolsó pandémiamentes évben a Korm. rendeletek száma 371 volt).*

Az úgynevezett 1000-es Korm. határozatokból 1012 született. Ez esetben a Kabinet némiképpen alulteljesített, mivel az ugyancsak pandémiás 2020-as évben 1067 határozat látott napvilágot. Sajátságos, hogy a Covid19-mentes 2019-es évben is 819 határozatot hoztak: úgy tűnik, a Kabinetnek nem kell különösebb indok a normatívák 'gyártására'. E körben szólni kell a 2000-es határozatokról: ezeket hiába keressük a Magyar Közlönyben vagy a Hivatalos Értesítőben, mivel ugyan nem titkosak, de nem is nyilvánosak. Tavaly, pontosabban 2021. november végéig, 504 ilyen határozatot alkottak. Sokan szeretnék tudni, mi állhat bennük, de például a hvg.hu közérdekű adatigénylését az illetékesek azzal hártották, miszerint „a kért dokumentumok döntés-előkészítő anyagnak minősülnek, és a vonatkozó törvény szerint, mint ilyenek, a keletkezéstől számított tíz évig nem nyilvánosak”⁵.

A hvg.hu közérdekű adatigényléséből arra is fény derült, hogy 2010-től napjainkig 1549 nem nyilvános határozat keletkezett: a Miniszterelnöki Kormányiroda válasza szerint, 2010-ben még csak 14, a 2011-ben már 19. Később egyre többet bocsátottak ki: 2014-ben már 33-at, és onnantól kezdve két évente dupláztak. Míg 2016-ban 74, 2018-ban már 142 „kétezer” döntés született, 2020-ban pedig 385.

Az elmúlt évben a tárcaminisztériumok közül a csúcsot az Innovációs és Technológiai Minisztérium döntötte meg, 71 rendelettel (2020-ban 61, 2019-ben 49, 2018-ban 46 rendeletet hoztak). Másodikként következett az Emberi Erőforrások Minisztériuma 62 rendelettel (ez 12-vel több, mint a 2020-as évben). Dobogós még a Belügyminisztérium 52 rendelettel (2020-ban 47 rendeletet alkottak). A korábbi évek győztese, az Agrárminisztérium a negyedik helyre szorult a maga 51 rendeletével (2020-ban 71 rendeletet adott ki). Ezek után következik sorrendben a Külgazdasági és Külügyminisztérium (47 rendelet); a Honvédelmi Minisztérium (27 rendelet); a Pénzügyminisztérium (22 rendelet) és az Igazságügyi Minisztérium (20 rendelet).

Ismét leszögezhetjük (én újfent megteszem), miszerint *a jogalkotó 2021-ben sem tétlenkedett;*

⁵ Forrás: https://hvg.hu/itthon/20220105_Nem_titkos_de_nem_is_nyilvanos_egyre_tobb_ketezres_dontest_hoznak_Orbanek (2022. január 30.).

azonban a 2013. évi csúcstól - már, ami a törvényhozást illeti - még mindig *nem sikerült megdöntenie*. Abban az évben ugyanis az Országgyűlés 252 törvényt alkotott.

II. A büntető jogszabályok 2021. évi módosításai

Amennyiben a széles értelemben vett büntető jogszabályok közül a Büntető Törvénykönyvet⁶ és a büntetőeljárásról szóló törvényt⁷ vesszük górcső alá, akkor azt látjuk, hogy 2021. évben a Btk.-t 9 törvény 4 alkalommal, a Be.-t pedig 4 törvény és egy AB határozat 2 esetben módosította (noha a 2021-es módosítások számszerűleg nem léphetnek az előző évek nyomába, még mindig nagy szerencsénk, hogy időközben vége lett az éveknek). Megjegyzendő, hogy a hatálybalépéstől számítva⁸ a Btk. 49, a Be. pedig 12 módosítást ért meg.

2.1. A Btk. 2021. évi módosításai

A Btk. 2021. évi módosításai (a hatálybalépés sorrendjében) a következők:

- a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról rendelkező 2020. évi XLIII. törvény (hatályos: 2021. január 1-jétől);
- egyes törvényeknek a fegyverek megszerzésének és tartásának ellenőrzésére vonatkozó európai uniós jogi szabályozás módosításával összefüggő jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2020. évi XLIX. törvény (hatályos: 2021. január 1-jétől);
- egyes törvények igazgatási, valamint gazdaságélénkítő célú módosításáról, továbbá egyes vagyongazdálkodást érintő rendelkezésekről szóló 2020. évi LXXXI. törvény (hatályos: 2021. január 1-jétől);
- az egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló 2020. évi C. törvény (hatályos 2021. január 1-jétől);
- a pilóta nélküli légitársaságok üzemelésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CLXXIX. törvény (hatályos 2021. január 1-jétől);
- az iskolai erőszak megszüntetése és megelőzése érdekében szükséges egyes törvényt módosításokról szóló 2020. évi LXXIV. törvény (hatályos: 2021. január 1-jétől);
- egyes energetikai és hulladékgazdálkodási tárgyú törvények módosításáról szóló 2021. évi II. törvény (hatályos 2021. március 1-jétől);
- a közbiztonság erősítése érdekében egyes rendészeti igazgatási törvények módosításáról szóló 2021. évi XXXI. törvény (hatályos 2021. május 14-től);
- a pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2021. évi LXXIX. törvény (hatályos: 2021. július 8-tól).

⁶ A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.).

⁷ A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.).

⁸ A Btk. 2013. július 1-jén, a Be. 2018. július 1-jén lépett hatályba.

2.2. A Be. 2021. évi módosításai

A Be. 2021. évi módosításai (a hatálybalépés sorrendjében) a következők:

- a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról rendelkező *2020. évi XLIII. törvény* (hatályos: 2021. január 1-jétől);
- a börtönzsúfoltság miatti kártalanítási eljárással összefüggő visszaélések megszüntetése érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló *2020. évi CL. törvény* (hatályos: 2021. január 1-jétől);
- egyes törvényeknek a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló törvény hatálybalépésével összefüggő módosításáról rendelkező *2020. évi CLII. törvény* (hatályos: 2021. január 1-jétől);
- a felsőoktatási intézmények versenyképes működését elősegítő szabályokról, valamint egyes vagyongazdálkodási, kormányzati igazgatási és büntetőjogi tárgyú törvények módosításáról szóló *2021. évi CIII. törvény* (hatályos: 2021. szeptember 30-tól);
- *10/2021. (IV. 7.) AB határozat* a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 298. § (2) bekezdés *a)* pontja alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről (hatályos: 2021. szeptember 30-tól).

III. Befejezés (Összegzés)

A büntető jogszabályok 2021. évi módosításáról itt és most nem kívánok részletesebben értekezni. Megjegyzem, hogy a 2020. évi XLIII. törvény módosításait lapunk legutóbbi számában⁹, valamint a Jogi Fórum internetes portál „*Publikációk*” rovatában¹⁰ elemezgettem, sőt, az orgazdaságról - ami volt, nincs, és mégis van - ugyancsak írtam¹¹.

Továbbra is azt gondolom, miszerint a büntető jogszabályokat módosító törvényekkel, legutóbb a Be.-t módosító - 2021. január 1-jén hatályba lépő - 2020. évi XLIII. törvénnyel, még mindig azokat a csorbákat köszörülük ki, amelyek az új Be. kodifikálása során keletkeztek, illetve amelyeket az Országgyűlés a 2017. június 13-i ülésnapján - az új Be. elfogadásakor - követett el, és amelyek gondosabb törvényelőkészítő munkával elkerülhetők lettek volna. Másképpen fogalmazva: *a büntető jogszabályok 2021. évi módosításai egy permanens hibajavítási folyamat részei, amely gyaníthatóan addig tart, amíg a 2017-ben sebtében összelapátolt új büntetőeljárás törvényt rendbe nem teszik* - talán a legelején lett volna célszerű tisztességes munkát végezni.

⁹ Kovács Gyula: A Büntető törvénykönyv és a büntetőeljárás törvény módosításai. *Obsitos Detektívek Lapja 2020/1-4. szám*, 9-16. o.

¹⁰ Forrás: <https://www.jogiforum.hu/publikacio/2021/02/17/a-bunteto-torvenykonvy-es-a-buntetoeljarasi-torveny-2020-evi-modositasai/> (2022. január 31.).

¹¹ Kovács Gyula: Volt, nincs, és mégis van - Néhány gondolat az orgazdaságról. *Obsitos Detektívek Lapja 2020/1-4. szám*, 17-32. o.

Forrás- és irodalomjegyzék

Felhasznált irodalom

- KOVÁCS Gyula: A Büntető törvénykönyv és a büntetőeljárás törvény módosításai. *Obsitos Detektívek Lapja* 2020/1-4. szám, 9-16. oldal
- Kovács Gyula: Volt, nincs, és mégis van - Néhány gondolat az orgazdaságról. *Obsitos Detektívek Lapja* 2020/1-4. szám, 17-32. oldal

Internetes hivatkozások

- Kovács Gyula: *A Büntető törvénykönyv és a büntetőeljárás törvény 2020. évi módosításai* - <https://www.jogiforum.hu/publikacio/2021/02/17/a-bunteto-torvenykonyv-es-a-buntetoeljarasi-torveny-2020-evi-modositasai/> (2022. január 31.)
- LENGYEL Tibor: *Nem titkos, de nem is nyilvános: egyre több „kétezes” döntést hoznak Orbánék* - https://hvg.hu/itthon/20220105_Nem_titkos_de_nem_is_nyilvanos_egyre_tobb_ketezres_dontest_hoznak_Orbanek (2022. január 30.)
- Magyar Közlöny - <https://magyarkozlony.hu/> (2022. január 30.)
- MÁTYÁS Ferenc: *2021-et is a rendeleti szabályozás túlsúlya jellemezte, és sok, rövidebb jogszabály uralta* - <https://jogaszvilag.hu/szakma/2021-et-is-a-rendeleti-szabalyozas-tulsulya-jellemezte-es-a-sok-de-rovidebb-jogszabalyok-uraltak/> (2022. január 30.)
- Wolters Kluwer: *2021-et is a rendeleti szabályozás túlsúlya jellemezte, és sok, rövidebb jogszabály uralta* <https://www.wolterskluwer.com/hu-hu/expert-insights/jogszabalyalkotas-2021-osszefoglalo> (2022. január 30.)